

jad kui Taani-rahvas ja Sakslased meie maale tulid, sellepärast oli nende esimene mure igale poole kirikuid ehitada ja rahvale õpetajaid muretseda. Aga wanal ajal seisis meie maal mõõk arma tuppes, üks sõdära teise järel müra üle meie isamaa. Arma jäi seal üks kirik lõhkumata ja riisumata, nõnda et nende wanad raamatud ja paberid enamiste kõik on ära kadunud. Linnakirikud üksi olid linna kõrge müüride ja wallide warjul enam hoitud, ja sellepärast on mõni neist kirikutest meie päiwi peaaegu nõndasamuti weel kui mõne saa aasta eest. Hakame siis nendest peale.

Linnakirikud on, nõnda kui suurem hulk maakirikuid, enne katoligikirikud olnud, sest wast 335 aasta eest on Euteruse usu-õpetus meie maale tulnud. Sest se siis tuleb et wäga palju kiriku-riistu ja piltisi weel katoligi-aega meele tuletawad.

Kõigewanem Tallinna kirik on tänine **Maakirik** (Püha Waimu kirik). Temast on lugeda, et ta juba enne 1284-at aastat ehitatud on, ja

wanast saadik Tallinna Raaduse kael olnud. Müüdi weel tuleb Raaduse-kohus senna 2 korda aastaks koku, esimene kord Määri-kuu hakatusel, oma kohtupidamist palwega peale hakama ja teine kord, Jõulu-kuu, Tooma päawal oma kohtupidamist seks aastaks pühal kombel lõpetama. Altari-pilt on üks wäga kallis kunstlik töö, ja palju wõõraid reisijaid käiwad seda waatamas. Pilt tähendab Püha Waimu wäljawalamist. Restpaigas seisab püha Maria, käd üles tõstes, mõlemal poolel seisawad, 2 teas, pühad Apostlid. Wärsakut kät on püha Elisabet näha, tema kõrwas — katoligi usu järel — püha usumõitja Wiktor, pare matkät on püha Taani-kuningas Olau, kes ühe musta mau furnuks tallab. Se tähendab et tema pagana-usku ärawõitnud, sest se kuningas on kõige oma walitsuse ajal (1018—1033) rohkeste ristiusu wäljalautamise eest hoolt kannud, mis eest pärast tema surma Paapst teda pühaks tõstis. Tema kõrwas seisab püha Maria ema — püha Anna. Pildi al on aasta-nummer 1483.